

Şehir ve kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri teşkiline dair olan 4541 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında kanun

(Resmî Gazete ile ilâm : 14 . V . 1947 - Sayı : 6606)

No.
5046

Kabul tarihi
7 . V . 1947

BİRİNCİ MADDE — Şehir ve kasabalarda Mahalle ve İhtiyar Heyetleri teşkiline dair olan 4541 sayılı Kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Mahalle İhtiyar Heyetiyle bunların yedek üyeleri mahalle halkı tarafından, muhtar da ihtiyar heyeti üyelerince kendi aralarından seçilir. Bu seçim her dört yıllık bir dönem sonunda yenilenir. Bir seçim dönemi içinde herhangi bir suretle olursa olsun seçimin yenilenmesi halinde yeni muhtar ve ihtiyar heyeti üyelerinin görevi o dönem sonunda hitam bulur.

İKİNCİ MADDE — Aynı kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyeti seçimi Belediye Başkanının Başkanlığı altında Belediye Meclisi Üyeleri (Belediye şubeleri olan yerlerde şube üyeleri) arasından Meclise seçilecek dört üyeden ve o belediye (Belediye şubesi olan yerlerde şube) sınırı içindeki mahalleler muhtarlarından ad çekme ile ayrılacak dört kişiden mürekkep bir Seçimi İdare Kurulunun nezaret ve murakabesi altında yapılır.

Belediye (Veya Belediye şubesi) sınırı içindeki mahalleler sayısı dört ve daha az ise mevcut muhtarların hepsinin iştirakiyle kurul teşekkül eder.

Fesih, iptal veya meclisi teşkil edecek miktarda üye ve yedek üye kalmamış olmak gibi suretlerle Belediye Meclisinin kurulması mümkün olmıyan yerlerde ve yeni kurulmuş yerlerde Belediye Başkanı veya Başkanvekili veya ilcenin yeni kurulmuş olması sebebiyle Belediye seçimi henüz sonuçlanmamış olan yerlerde mahallin en büyük mülkiye üstü tarafından Belediye sınırı içindeki mahalleler halkından ve Belediye üyeliği niteliğini haiz bulunanlardan dört kişi Seçimi İdare Kuruluna üye olarak çağırılır. Belediye şubesi olan yerlerde Seçimi İdare Kuruluna Belediye Şubesi Müdürü başkanlık eder. Seçim Belediye meclislerinin mütat seçim yılı içindeki Aralık ayında bitirilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Aynı Kanunun 8 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Mahalle İhtiyar Heyeti üyeliğine seçilmek için:

1. — Türk olmak,
2. — Seçim başlamadan evvel enazağı bir yıldanberi bu mahallede ikamet etmekte bulunmuş olmak,
3. — 25 yaşını bitirmiş olmak,
4. — Hırsızlık, kaçakçılık, dolandırıcılık, sahtecilik ve sahte evrakı bilerek kullanmak, inancı kötüye kullanma gibi yüz kızartıcı suçlardan biriyle veya ağır hapis cezasıyla hükümlü veya kamu hizmetinden yasaklı olmamak,

5. — Türkçe okur yazar olmak, şarttır.

Milletvekilleri, Vilâyet Meclisi üyeleri, erat, subaylar, yargıçlar ve memurlar mahalle ihtiyar heyeti üyeliğine seçilemezler.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Aynı Kanununun 9 ncu madesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Üye olmak için lâzımgelen şartlardan herhangi birine hâle geldiği takdirde üyelik sıfatı zail olur. Ancak bu sıfatın zail olduğuna ve üyeden birinin istifasının kabulüne veya vazifeye devamsızlık neticesi bir üyenin müstafi addine seçim sonucunu tebliğe yetkili makamlarca karar verilir.

BESİNCİ MADDE — Aynı Kanununun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

İhtiyar Heyeti seçimlerinde oylar bir günde kullanılır ve bu maksatla seçmenlerin oylarını bir günde tamamen kullanmalarını sağlayacak ve bunun için de mümkün olduğu kadar bin seçmen sayısını geçmiyecek şekilde Seçimi İdare Kurulunun kararıyla bir seçim çevresi olan her mahalle için gerektiği kadar seçim büroları kurulur. Bu kararlardan büroların mahallenin hangi semtlerinde kurulduğu ve hangi sokaklarını kısmen veya tamamen içine aldığı açıkça belirtilir. Aralık ayının ilk haftası içinde Seçimi İdare kurullarınca verilecek olan bu karar mahallin en büyük mülkiye üstünün onayına sunulur ve enaz seçim gününden bir hafta evvel gazete çıkan yerlerde gazetelerle olmıyan yerlerde diğer vasıtalarla ilân edilir. Keyfiyet siyasi Parti merkezlerine de yazı ile ayrıca bildirilir.

Seçim bürolarının başında Seçimi İdare Kurulunca 8 nci maddede yazılı ve şartları haiz bulunan mahalle halkından her mahalle için seçim büroları sayısına üçer kişilik Seçim komisyonları kurulur. Her komisyon kendi aralarından birini başkan seçer. Seçime katılan siyasî partilerle bağımsız adaylar her sandık başında temsilei bulundurabilirler.

Seçimi İdare Kurulları mahallî durum ve vasıtalara göre seçimin gizliliğini ve emniyetini sağlayacak tedbirleri almakla ve aldirmekle ödevlidirler.

A) Belediye seçimi için hazırlanmış olan son defterler seçime esas ittihaz olunur. Seçimi İdare Kurulu Belediye sınırı içindeki her mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerini ayrı ayrı çağırarak bu defterleri beraberce tetkik ve noksanz olduğunı bir tutanakla tesbit ettikten sonra bir nüshasını o mahallenin Seçim Komisyonuna seçim gününden on gün evvel bir makbuz mukabilinde teslim eder.

B) Seçim Komisyon ve büroları mahallinin herkes tarafından görülebilecek bir yerine bu defterleri üç gün süre ile asmaya ve bu süre içinde bu defterlere itiraz hakları olduğunı ve sandığın nereye kondüğunı yerlerinde asımla beraber ilân ve keyfiyeti bir tutanakla tevsiketmeye mecburdurlar.

Defterlere adları yazılmamış veya yanlış veya mükerrer yazılmış olanların ileri sürecekleri itirazlar Seçimi İdare Kurulunca dinlenip Kurul kararıyla gereken düzeltmeler yapılır. İtirazlar asım süresi içinde yapılmak ve Kurulca da dördüncü günün akşamı saat 18 e kadar sonuçlandırılmak mecburidir. Seçimi İdare Kurulları yerinde görülmiyen itirazların reddi hakkında verdikleri karar örneğini itiraz edene bildirirler. Bu karara razı olmıyanların kararın usulen kendilerine tebliği tarihinden itibaren iki gün içinde mahallî Sulh , Yargıçlığına Kurul kararıyla birlikte başvurarak itiraz etmeye hakları vardır. Bu süre bittikten sonra itiraz hakkı kalmaz. Yargıçlık itiraz iddialarını en çok üç gün içinde kesin olarak sonuçlandırır.

C) Bu defterlerin askıdan inmesi Seçimi İdare Kurulları tarafından telle İçişleri Bakanlığına bildirilerek seçim gününün tesbiti istenir.

Bakanlıkça tebliğ edilecek belirli günde seçimin yapılacağı Seçimi İdare Kurulları tarafından mahallî vasıtalarla ilân edilir. Sandığın açık kalacağı süre saat 8 den 17 ye kadardır. Ancak sandık başında oyunu kullanmamış seçmenler varsa bunlar da oylarını kullanmadan sandık kapatılamaz. Bu uzatma da nihayet saat on sekizi geçemez.

Ç) Sandığın boş olduğu Komisyonca daha önceden hazır olanlara gösterilerek bir tutanakla tesbit olunur. Her seçmen kendi oyunu, getirip seçim bürolarında boş ve seçimi İdare Kurulunca mühürlü zarfa koyduktan sonra sandığa atmakla ödevlidir.

Hiç bir sebep ve suretle başkasının adına seçim zarfı sandığa atılamaz. Puslaların düz beyaz kâğıttan kesilmiş olması gerekli olup bunlara seçmenler tarafından, imza, mühür, adres veya seçmenin hüviyetini belli edecek herhangi bir işaret konulamaz. Her seçmen ikametgâhının bulunduğu seçim bürosunda oyunu kullanır. Seçim Komisyonunca her seçmene hüviyeti sorulur ve gerekirse hüviyet cüzdanını göstermesi istenilir. Bu suretle hüviyeti belli olan seçmenin seçim defterinde yazılı adı hizasına imzası ve mühürü alındıktan sonra oyunu kullanmasına izin evrilir. İmza bilmiyen veya mühürü olmıyanların sol elleri başparmağı bastırılır. Başparmağı olmıyanların hangi parmağının bastırıldığı hizasına şerh verilir. Elleri ve kolları olmıyanlar için Seçim Komisyonu huzurunda emniyet ettiği birisi tarafından yukarıdaki esaslar dairesinde imza veya işaret ettirilir. Bu cihet de Seçim Komisyonunca bir tutanakla tesbit edilir. Oy pusulalarına dokuz kişinin adı ve soyadı yazılır. Yazı bilmiyenler emniyet ettikleri kimselere yazdırırlar.

ALTINCI MADDE — Aynı kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Seçim sonunda Seçim Komisyonları huzuriyle sandık açılır, tasnife başlanır ve inkıtasız devam eder. Birden fazla Seçim Bürosu olan mahallelerdeki Seçim Komisyonları tutanakları Seçimi İdare Kurulunca birleştirilerek o mahallenin seçim neticesini gösteren yeni bir tutanak tanzim olunur.

1. — Zarflar sayılarak seçim defterlerindeki imza ve işaretler seçmenler sayısı ile karşılaştırılır. Daha önceden tesbit olunan defterlerdeki imza, mühür veya işaret sayısından fazla olan zarflar hesaba katılmaz.

2. — Oy pusulalarına yazılan adlar okunmazsa veya seçilenin kim olduğu belli olmazsa hesaba katılmaz.

3. — Üyelik niteliğini haiz olmıyan oylar hesaba katılmaz.

4. — Pusulalarda dokuz kişiden fazla ad yazılmış ise dokuzuncudan sonrakiler hesaba katılmaz. Aynı ad iki defa yazılmış ise bir defa yazılmış sayılır.

5. — Renkli veya çizgili kâğıda yazılmış pusulalarla imzalı, mühürlü veya oy sahibinin hüviyetini belirten herhangi bir işaret taşıyan pusulalar hesaba katılmaz.

6. — Seçim pusularının sayılması ve tasnifi tamamlandıktan sonra en çok oy kaznandan başlayarak sıra ile her adayın kaç oy almış olduğu belirtilir.

7. — Eşit oy kazananlardan evli olan, evlilerden yaşı büyük olan, bu da eşit ise çocuğu olan tercih olunur. Çocuk sayısının da eşitliği halinde ad çekilerek adı önce çıkan sırada evvel addolunur.

8. — Seçim pusularının sayılması ve tasnifi bu suretle tamamlandıktan sonra en ziyade oy kazananadan itibaren sırasıyla beş asıl ve dört yedek üye ayrılır. Asıl üyeler üyeliklerinin kendilerine tebliği tarihinden itibaren üç gün içinde toplama-

narak içlerinden birini gizli oyla muhtarlığa seçerler ve keyfiyeti bir tutanakla seçim sonucunu tebliğe yetkili makama bildirirler.

9. — Seçim Komisyonlarınca 13 ncü maddeye göre tutulmuş tutanakların bir tansı en büyük mülkiye üstüne ve bir tanesi de Belediye Başkanına verilmek üzere iki nüshası seçim defterleri, hesaba katılmıyan oy puslalarıyla birlikte bu Komisyonlar tarafından mühürlenmiş bir zarf içinde Seçimi İdare Kurullarına teslim edilir. Üçüncü nüsha tutanak seçim mahallinin münasip ve herkes tarafından görülebilecek bir yerine derhal asılır. Hesaba katılan oy puslaları Seçim Komisyonu ve orada hazır bulunanların önünde yakılır. Bu keyfiyet bir tutanakla belirtilir.

YEDİNCİ MADDE — Aynı Kanunun 13 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Seçimin neticesini gösteren tutanaklar aşağıdaki hususları ihtiva eder:

- A) Seçim günü,
- B) Sandığın ne zaman ve kimlerin huzuriyle açıldığı,
- C) Oy puslalarının kaç tane zuhur eylediği ve tasdiklı seçim defterlerindeki adların kaç tanesinin hizasına imza veya işaret konulmuş ve kaç adın hizası boş olduğu,
- D) Oy puslalarından kaç tanesi ne sebeple muteber sayılmadığı,
- E) Muteber sayılan oy puslalarının tasnif neticesinde hangi adların en çoktan enaza doğru oy kazandığı,
- F) Asıl ve yedek üyeliklere kimlerin ayrıldığı,
- G) Seçimin kanuna muhalif şekilde yapıldığı mahalle halkından biri tarafından ihbar veya iddia edildiği takdirde bunun neden ibaret olduğu, gösterilir.

SEKİZİNCİ MADDE — Aynı Kanunun 14 ncü maddesindeki (Seçimi tasdike salâhiyetli makamlar) ibaresi yerine (Seçim sonucunun tebliğe yetkili makamlar) ibaresi ikame edilmiştir.

DOKUZUNCU MADDE — Aynı Kanunun 16 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

13 ncü maddeye göre hazırlanacak tutanakları alan en büyük mülkiye üstü bir tezkere ile keyfiyeti seçilen asıl ve yedek üyelere ve Muhtar seçimini mütaakip de muhtar seçilen kimseve tebliğ eder.

ONUNCU MADDE — Aynı Kanunun 19 ncü madesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Muhtarlık herhangi bir şekilde inhilâl ettiği takdirde mahallin en büyük mülkiye üstü yeni muhtarın seçilmesini bir hafta içinde ihtiyar heyetine bildirir. Gerek bu suretle ve gerek sair suretlerle asıl üyelikte vukubulacak açıklara sırasıyla yedek üyeler getirilir.

Yedek kalmaz ve asıl üye sayısı da üçten aşağıya düşerse o mahalle için yeniden seçim yapılır.

ON BİRİNCİ MADDE — Seçim giderleri Belediye tarafından sağlanır.

GEÇİCİ MADDE — Bu seçim dönemine munhasır olmak üzere mahalle ihtiyar heyetleri seçimleri 1947 Mayıs ayında İçişleri Bakanlığınca tesbit edilecek bir günde yapılır. Seçilen bu heyetlerin kanuni süersi 1950 yılı Aralık ayına kadar devam eder ve seçim günü yine İçişleri Bakanlığınca tesbit edilerek illere tebliğ olunur.

ON İKİNCİ MADDE — 4541 sayılı Kanunun 17 ncü maddesi kaldırılmıştır.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

9 Mayıs 1947

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 8 . V . 1947 ve 1/164
Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası : 9 . V . 1947 ve 4/507
Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları : Cilt Sayfa
5 50,51,86,100:115,116:146